

Gospodarka magazynowa w firmie a metoda ewidencji zapasów w rachunkowości

Anna Korpetta, [biegły rewident Warszawa](#), Rödl & Partner

Podczas badania sprawozdania finansowego biegły rewident zwraca szczególną uwagę na działanie systemów kontroli wewnętrznej, również w obszarze ewidencji zapasów.

Gospodarka magazynowa pełni bardzo ważną funkcję w sprawnym zarządzaniu przedsiębiorstwem. Wybór odpowiedniej metody ewidencji zapasów jest niezwykle istotny również z punktu widzenia zapewnienia właściwej kontroli zasobów przedsiębiorstwa i możliwości bardziej skutecznego panowania nad firmą.

METODY EWIDENCJI ZAPASÓW

W zakresie prowadzenia gospodarki magazynowej ustawa o rachunkowości (dalej: uor) pozostawia jednostce wybór w dokonaniu właściwej dla potrzeb jego działalności metody.

Na podstawie art. 17 ust. 2 uor przedsiębiorca może prowadzić bieżącą ewidencję zapasów, stosując (przy uwzględnieniu rodzaju i wartości poszczególnych grup rzeczowych składników aktywów obrotowych posiadanych przez jednostkę):

- ewidencję ilościowo-wartościową, w której dla każdego składnika ujmuje się obroty i stany w jednostkach naturalnych i pieniężnych;
- ewidencję ilościową obrotów i stanów, prowadzoną dla poszczególnych składników lub ich jednorodnych grup wyłącznie w jednostkach naturalnych;
- ewidencję wartościową obrotów i stanów zapasów, prowadzoną dla punktów obrotu detalicznego lub miejsc składowania, której przedmiotem zapisów są tylko przychody, rozchody i stany całego zapasu.

Artykuł 17 ust. 2 pkt 4 uor dopuszcza również możliwość odstąpienia od prowadzenia ewidencji zapasów w ciągu roku obrotowego, bez względu na rozmiar działalności jednostki. Może ona wtedy odpisywać w koszty wartości materiałów i towarów na dzień ich zakupu lub produktów gotowych w momencie ich wytworzenia, jednak nie później niż na koniec roku obrotowego jest zobowiązana ustalić stan niesprzedanych zapasów, nieużytych materiałów oraz odpowiednio skorygować koszty o wartość tego stanu. Podstawą korekty jest przeprowadzony spis z natury oraz dokonanie odpowiedniej wyceny zapasów.

Uwaga! Wybór wyżej wymienionych metod jest zależny od decyzji kierownika jednostki oraz powinien być on opisany w jej polityce rachunkowości.

SPIS Z NATURY – DLACZEGO JEST TAK WAŻNY

Spis z natury polega na ustaleniu rzeczywistej ilości i wartości składników majątku przedsiębiorstwa. Umożliwia również ocenę, czy dany składnik aktywów jest jeszcze przydatny w działalności, np.: czy nie jest uszkodzony lub trudno zbywalny. Porównanie wyników inwentaryzacji z danymi ksiąg rachunkowych skutkuje określeniem różnic inwentaryzacyjnych. Możliwość interpretacji wyników księgowych z danymi faktycznymi i ewentualne wystąpienie różnic w tych stanach jednostka może przeprowadzić jedynie w przypadku prowadzenia bieżącej ewidencji zapasów. Jeśli jednostka w ciągu roku odpisuje zapas w koszty, to stan zapasów potwierdza dopiero przeprowadzona inwentaryzacja.

Jednostki często bagatelizują wagę inwentaryzacji, traktując ją wyłącznie jako wymóg art. 26 uor, który należy spełnić. Tymczasem jedynie rzetelne przeprowadzenie inwentaryzacji umożliwia właściwe określenie faktycznego stanu magazynu oraz zapewnienie, że przedstawione w sprawozdaniu finansowym dane są prawidłowe.

Jeżeli inwentaryzacja zostanie przeprowadzona wadliwie i bez odpowiedniego nadzoru – może to spowodować błędne przedstawienie danych nie tylko z powodu pomyłek w liczeniu, ale również potęguje możliwość wystąpienia oszustwa (kradzieży lub manipulacji danymi). Dlatego tak ważne jest, aby w przypadku jednostek, których sprawdzania finansowe podlegają badaniu, w inwentaryzacji uczestniczył biegły rewident, który potwierdzi prawidłowość przebiegu tej czynności. Biegły rewident – jako osoba z zewnątrz – zapewni bowiem należytą kontrolę i formalną prawidłowość przeprowadzonej inwentaryzacji. Nadmienić należy, że obowiązek uczestnictwa w inwentaryzacji przez biegłego rewidenta reguluje również art. 66 ust. 5 uor, który stanowi, że kierownik jednostki zawiera z firmą audytorską umowę o badanie sprawozdania finansowego w terminie umożliwiającym firmie audytorskiej udział w inwentaryzacji znaczących składników majątkowych.

ŁATWIEJ NIE ZNACZY LEPIEJ

Jednostki, podejmując decyzję o tym, jaki sposób prowadzenia gospodarki magazynowej będzie w ich przypadku właściwy, nie powinny kierować się przesłankami wygody, a tym co będzie korzystniejsze dla firmy. Prowadzenie uproszczonej ewidencji jest oczywiście łatwiejsze, jednak ze względów zarządczych i kontrolnych przy większym rozmiarze działalności nie jest wskazane i w efekcie może spowodować rozliczne problemy dla firmy – narażając ją na dodatkowe straty finansowe.

Jedynie stosując bieżącą ewidencję zapasów, jednostka ma możliwość, aby w sposób ciągły monitorować wszystkie ruchy zapasów (przychody i rozchody) oraz ich wartości w ciągu roku. Może zatem okresowo ustalać ewentualne braki lub nadwyżki w magazynie oraz przyczyny tych niezgodności, co powoduje, że posiada instrument zapewniający większą i realną kontrolę nad zapasami. W sytuacji, gdy nadzór nad towarami posiada osoba trzecia, a towary są odpisywane w ciągu roku w koszty, wówczas istnieje zwiększone ryzyko, że magazynowany materiał, towar czy też produkt może zostać skradziony a spółka tego nie spostrzeże lub odnotuje tę okoliczność dopiero po wielu miesiącach przy okazji przeprowadzenia kolejnej inwentaryzacji.

WAŻNE W ZARZĄDZANIU

Dodatkowo, prowadzenie gospodarki magazynowej umożliwia szczegółowe pozyskiwanie danych w celach zarządczych. Zarządowi firmy łatwiej jest wówczas odpowiedzieć na takie pytania jak np.:

- ile towaru lub materiału należy zamówić w danym momencie,
- które składniki zapasów wymagają szczególnej uwagi (nie rotują, są już nieprzydatne),
- jakie są zmiany wartości cen zapasów w ciągu roku
- jaki jest koszt wytworzenia danego produktu.

Powyższe będzie powodowało zwiększenie świadomości co do rzeczywistych potrzeb firmy i pozwoli na świadome i bardziej skuteczne zarządzanie.

Źródło: <http://www.rp.pl/Rachunkowosc/306279981-Gospodarka-magazynowa-w-firmie-a-metoda-ewidencji-zapasow-w-rachunkowosci.html>